“ԹՈՂ ՏՈՒԿՔ ՄԱՆՐ ՏՂՈՑԸ ՈՐ ԻՆՁԻ ԳԱՆ” ՂՈՒԿ. ԺԸ. 16։

ՀԱՏՈՐ Ը. ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, ՅՈՒԼԻՍ 1, 1878 ԹԻՒ 7.

ՍՈՖԻԿԻՆ ԳԻՐՔԸ

Մինչ դեռ Սոֆիկ չորս տարեկան էր, բարեկամ մը անոր դեղեցիկ գիրք մը ընծայ ըրաւ։ Այս գիրքին ամէն էջէն վրայ պատկեր մը կար։ Սոֆիկ այսպիսի դեղեցիկ գիրք մը ունենալուն համար այնպէս ուրախ էր, որ կը կարծէր թէ աշխարհի վրայ քան զինքն աւելի երջանիկ տղայ չկար։

Բայց Սոֆիկ օր մը չարաճիճի մը ըրաւ։ Մայրը շուկան գացած էր։ Սոֆիկ առանը մինակ դանուելով նեղացաւ, և իրեն զբօսանք մը գանելու համար աչուընները չորս դին դարձնելով հօրը գրասեղանին վրայ տուփ մը տեսաւ։ Այս տուփը առաջ թուղթ չհնուած վոքը տուփ էր։ Սոֆիկ հետաքրքրութեամբ ուզելով գիտնալ թէ ինչ կար այն տուփին մէջ, զգուշութեամբ բացաւ զայն։ Տուփը լեցուն էր նաւակի վոքրիկ նշխարներով։ Տուփին մէջ կային կապոյտ, կարմիր և ճերմակ նշխարներ։ Սոֆիկ տուփին բերանը բանալուն պէս այն նշխարները կենդանի բաներու պէս սկսան դուրս ցաթկել։ Սոֆիկ զբօսանքը գտաւ։

Նախ բոլոր նշխարները պարպեց իր գոգը. յետոյ զանոնք նորէն տուփը դրաւ։ Յետոյ խորհելով թէ չատ աղէկ պիտի զբօսնուր եթէ այն նշխարները ոմանք փակցնէր իր գիրքին մէջ, սկսաւ այնպէս ընել։ Քանի մը րոպէի մէջ Սոֆիկ իր գեղեցիկ պատկերաշարքը թաղեցուց։ Ետքը ուզելով գիտնալ թէ ինչ կար միւս էջերուն մէջ, նոյնպէս ըրաւ։ Ամէն էջերուն վրայ նշխարներ կային։ Սոֆիկ ամէնքն ալ չկրցաւ գիտնալ թէ ինչ կար գիրքին մէջ, որովհետև ամէն էջերուն վրայ նշխարներ կային։ Սոֆիկ այս գործին մէջ այնքան զբաղած էր, որ չգիտցաւ թէ մայրը տունը դարձած է։ Մայրը ներս մտնելով տեսաւ որ Սոֆիկ գիրքին էջերուն վրայ նշխարներ կը փակցնէ։ Մայրը ըսաւ. “Սոֆիկ, Սոֆիկ, ի՞նչ կ’ընես։” Այն առեն Սոֆիկ սկսաւ խորհիլ և հասկնալ թէ աղէկ բան մը չըրաւ։ Մայրը, “Դուն գիրքի յարդ ի՞նչ գիտես” ըսելով տուփին նշխարները հաւաքեց։ Այս վրայ Սոֆիկ շատ նեղացաւ։ Մայրը խօսքը շարունակելով ըսաւ. “Հիմա գիրքի յարդ չես գիտեր. երբ հինգ տարեկան կ’ըլլաս, անատեն նորէն կու տամ քեզի այս գիրքը. և քու բաներուդ աղէկ հոգ տանիլ, ուրիշներուն բաները ալ չխառնել սորված ես թէ ոչ, անատեն պիտի տեսնենք։”

Սոֆիկ շատ կը վախնար որ տարին չտառալ անցնէր։ Վերջապէս օր մը մայրն անոր ըսաւ թէ յաջորդ շաբաթ անոր հինգ երեքդ տարին մտնելուն առջին շաբաթն էր, և Սոֆիկ խորհելով թէ իր գեղեցիկ գիրքը նորէն պիտի առնէր, սկսաւ ուրախանալ։

Սոֆիկին հայրն ու մայրն այն միջոցին կղզին գացած էին ամառը հոն անցունելու։ Այն իրիկուն բերա հրդեհ եղաւ, և հետևեալ առաւոտն մարդ մը գալով կղզին գոյժ տուաւ թէ Սոֆիկին հօրը տունն այրած էր հրդեհին, Սոֆիկ այս լսելով սկսաւ լսել. “Ի՞նչ, իմ գեղեցիկ գիրքս այրեցա՞։”

Սոֆիկին այն գեղեցիկ գիրքն տարաւ տանը ուրիշ կարասիներուն հետ

այրած էր։ Սոֆիկ այս դէպքին վրայ շատ տրտմեցաւ, և մայրը զանի մխիթարելու համար ուրիշ գիրք մը առաւ անոր, բայց Սոֆիկ կը կարծէր թէ իր առջի գիրքին պէս գեղեցիկ գիրք չէր կրնար գտնուիլ։ Այս բանը Սոֆիկին մեծ խրատ եղաւ զոր կարծեմ թէ բոլոր կեանքը մէջ չմոռցաւ։

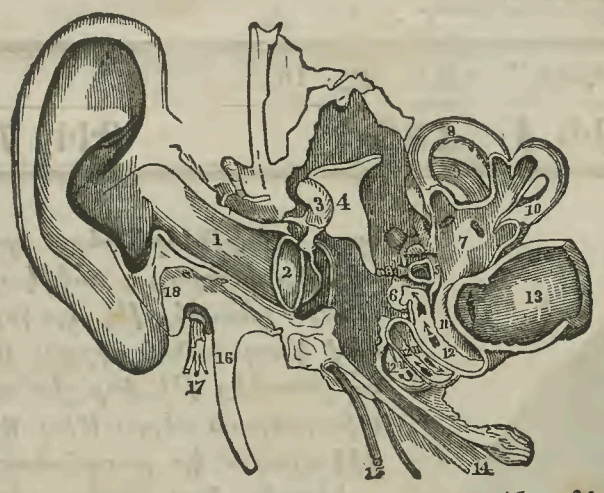

ԱԿԱՆՋՆԵՐ

Այս պատկերին մէջ տեսնուած բանը զարմանալի չէ՞։ Այս պատկերը ձեր ականջին ներսի և դուրսի կողմը կը ցուցնէ։ Պատկերին ձախ դին կը տեսնուի ձեր ականջին դուրսի կողմը։ Ականջին այս մասը ոչ ոսկր է և ոչ միս, այլ աճառ, քանզի, եթէ ոսկր ըլլար, ոչ միայն կրնար ճաթիլ և կոտրիլ, այլ և ծանր կ'ըլլար։ Նոյնպէս եթէ միս ըլլար, դիւրաւ կրնար վնասիլ և խեղդիլ։

Ինչպէս պատկերէն կը տեսնուի, ականջը ձայնը ժողվելով դլխուն ներսի դին տանելու յարմար ձեւով մը չինուած է։ Այն ականջները որ աւելի դուրս ելած են՝ քան չիտակ ականջները աւելի աղէկ կը լսեն։

Երբ ականջին մէջ նայիք, ոսկրներու մէջ փորուած նեղ ճամբայ մը կը տեսնէք։ Այս ճամբուն ծայրը "թմբուկ" կոչուած բարակ մաշկ մը կայ, և արդարեւ այս մաշկը թմբկի մաշկին շատ կը նմանի։ Թմբկին ետին ուրիշ ճամբայ մ'ալ կայ։ Այս ճամբուն "միջնականջ" անունը կը տրուի։ Հոս զարմանալի ձեւով չորս մանր ոսկրներ կան, որ ձայնը թմբկէն ուղեղը կը տանին. բայց թէ ձայնը միտչեւ ուղեղն ինչ կերպով կը տանին՝ դեռ յայտնած չէ։

Զթողլու համար որ միջանները ականջին մէջ մտնելով վնասին մարդուն, ականջին մէջ մոմակերպ նիւթ մը կայ որ բուսական դառն է, և շատ անօթի միջաններն անգամ չեն ախորժիր անկէ։

Ատուած ականջն ու ձայնը իրարու համար ստեղծած է։ Մենք չենք կրնար չան պէս հսկել, ոչ ալ կատուի պէս նուագել, և ոչ առիւծու պէս մռնչել. բայց ձայները ղորս կը հանենք՝ բառեր կը յօդեն, և այն բառերով կրնանք իրարու հետ խօսիլ։

Խօսելով կրնանք մեր բոլոր պիտոյքը հոգալ, բայց Աստուած իր անհուն ողորմութեամբը մեզի ուրիշ կարողութիւն մը տուած է որով կրնանք երաժշտութենէ ալ մասնաւոր հաճոյք ղգալ։ Ականջը բոլոր գեղեցիկ ձայները ժողվելով կը տանի ուղեղը, և երբ թռչունք, կը խօսին կամ երբ վին և դաշնակ կը զարնուին, անոնց վայելումէն ետս չենք մնար զըրկուելու։

Գիտէ՞ք ինչ կը պատուիրէ մեզի Սուրբ գիրք մեր ականջները գործածելու վրայ։ "Ականջներդ խոնարհեցնելու," կ'ըսէ մեզի։ Բայց ի՞նչ բանի խոնարհեցնելու ենք։ "Ականջներդ խոնարհեցուր," կ'ըսէ, "խմաստութեան խօսքերուն։" Ուրեմն մեր ականջները չխոնարհեցնենք դատարկ և դէշ խօսքերու, հայհոյութեան, անարգանաց և անիծից, բարկութեան և վրէժխնդրութեան խօսքերու։ Ոչ. մեր ականջները այսպիսի բաներ լսելու համար ստեղծուած չեն, այլ սուրբ և բարի բաները մտիկ ընելու համար միայն։

Տղայոց Աւետարերի համար

ՏՂՈՒ ՄԸ ԱԻԵՏԱՐԱՆ ԿԱՐԴԱԼՈՒ ՓԱՓԱՒԸԸ

Գիւղի մը մէջ երկոտասանամեայ տղայ մը կար Յարութիւն անուն։ Յարութիւն աղքատ երկրագործի մը որդի ըլլալով առաւը հօրը դործին մէջ աշխատելով անոր կ'օգնէը, իսկ ձմեռը դիւղին դպրոցը կ'երթար կարդալ սորվելու։

Յարութիւն այն դպրոցին մէջ երկու տարի ձմեռները կարդայ, այնպէս որ երկրորդ տարուան վերջը բաւական աղէկ կրնար կարդալ։ Որչափ յառաջ կ'երթար կարդալու մէջ, այնչափ կ'աւելնար անոր փափաքը նոր նոր գիրքեր կարդալու։ Այս տղան դպրոցին մէջ ուրիշ տղոց Աւետարան կարդալը տեսած էր, և լսելով թէ այն գիրքը շատ կարևոր է, կը փափաքէր Աւետարան մը ունենալ։ Անոր այս փափաքը երթալով կ'աւելնար։

Օր մը վարժապետին երթալով անկէ Աւետարան մը խնդրեց, և բաւ թէ տակը կը վճարէ առնուը հնձոց ժամանակ երբ երենց արտը քաղուի։ Բայց վարժապետն խնայնելով անոր թէ պատրաստ Աւետարան չունէր, ըսաւ. "երբ նոր գիրքեր կու գան, Աւետարան մը կու տամ քեզի։"

Ուստի Յարութիւն ամէն օր դիրքերուն դալուն կը սպասէր։ Վարժապետը տեսը ձմեռուան պատճառաւ ժամանակ մը չկրցաւ գիրքերը բերել տալ, բայց Յարութիւն կը փութար ժամ մը առաջ Աւետարան ունենալ, և շատ անգամ անկողնին մէջ կը մտածէր թէ երբ Աւետարան մը պիտի ունենար, և ունենալէն ետքը ինչ պիտի ընէր։

Մինչ Յարութիւն օր մը այսպէս կը մտածէր անկողնին մէջ, քնացաւ, և քունին մէջ երազ տեսաւ։ Երազին մէջ կը տեսնէր որ վարժապետն անոր գեղեցիկ Աւետարան մը տուած էր, և մինչ ինք այն Աւետարանին վրայ կ'ուրախանար և կը կարդար անկէ, յանկարծ արթննալով տեսաւ որ երազ էր, և թէ իրօք Աւետարանի մը տէր ե՞ղած չէր, ուստի և սկսաւ կանոյ ձայնով լալ։

Մայրը որ այն միջոցին արթուն էր՝ լսելով իր որդւոյն լացը, հարցուց անոր. "ինչո՞ւ համար կու լաս, Յարութիւն։"

Յարութիւն իր մօրը սա կերպով պատասխան տուաւ. "Մայր, երազիս մէջ տեսայ որ վարժապետս ինծի գեղեցիկ Աւետարան մը տուած էր, և ես անոր վրայ կ'ուրախանայի, բայց հիմա արթննալով տեսայ որ երազ էր, քանի Աւետարան չգտայ, և այս բանին համար կու լամ։"

Այս երազէն ետքը Յարութիւն ժամանակ մ'ալ սպասեց, և որովհետև քաղքին ճամբաները դեռ բայուած չէին ձմեռուան տատակութեան պատճառաւ, վարժապետը չէր կարող գիրքերը բերել տալ։ Վերջապէս Յարութեան հարեւանութիւնը հասաւ, և ակսաւ աղաչել իր հօրը մէկտեղ երթալ և խնդրել վարժապետէն որ, եթէ Աւետարան մը ունէր՝ տար, և ետքը դարձ դիրքերէն այն Աւետարանին տեղ ուրիշ մը վար դնէր։

Հայրը տղուն աղաչանքը լսելով անոր հետ մէկտեղ գնաց վարժապետին։ Սակայն վարժապետին քով մէկ Աւետարան միայն կար որ միշտ հարկաւոր էր անոր։ Բայց և այնպէս վարժապետը Յարութեան տատիկ փափաքը տեսնելով զղջացաւ, և չուզեց զանի ուրախացնել, ուստի դպրոցին տղոց մէկէն խնդրեց իր Աւետարանը տալ Յարութեան, և աղջիկը տեսնելով տղուն բաղձանքը հաճեցաւ տալ։

Յարութիւն Աւետարանն առնելով ուրախութեամբ վազեց դնաց տուն, և այնուհետև ամէն օր իր պարապոյ ժամերը կ'անցուներ Աւետարանը կ'արտալով, և ինչ որ կը սորվէր՝ կը պատմէր տանը մէջ գտնուողներուն. ինք ալ Քրիստոսի պատուէրները որ Աւետարանին մէջ գրուած են՝ փութով կատարելու կը ջանար: Ահա բոլոր աղայոյ համար գեղեցիկ օրինակ մը:

ՀՌԱՔԻԼ Թ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԵՐԵՔ ՏԻԿՆԱՆՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

(Շարունակութիւն)

Բէդէրքին ըսաւ դարձեալ ղարնաշնօք, «կաղաչեմ, ըսէք, ի՛նչ ըրած եմ, ի՛նչ կայ:» Ասոր վրայ նաև կրեատել քիչ մը վախնալով, քիչ մ'ալ բարկանալով որ Բէդէրքին ի զուր կը մեղադրուէր և կը յանդիմանուէր, խօսակցութիւնը փոխելու նպատակաւ ըսաւ հիւր ուիկնանց. «Չէ՞ք ուզեր նստիլ: Մէյմէկ աթոռ առէք:»

«Պիտի նստինք,» ըսաւ Թրոմի, «բայց աթոռներուն փոշին մաքրուելու է որ նստիմ:» Ա.յս ըսելով երբ Ֆեռքի դաւաղանին մէկ ծայրը վեր վերցուց, դաւաղանն աւել եղաւ, և այն աւելով տիկին Թրոմի երեք աթոռներուն փոշին մաքրեց:

Ան ատեն տիկին Բանսի ըսաւ. «կարծեմ թէ, երէկ սա անկեան ծակը գոցենք, այնչափ ցուրտ պիտի չզգայ ներա, և այսպիսի ծակերէ փչող ցուրտ օդը մանաւանդ կը վնասէ առողջութեան:» Տիկին Բանսի այս խօսքն ըսաւ, և իսկոյն քիչ մը չոր խոտ առնելով գոցեց ծակը:

«Ա՛յ,» ըսաւ ան ատեն տիկին Սաչէլ, «գեաղինը չորս հատ դնդասեղ կը սեռնեմ, սառնք ալ ես վերցնեմ:» Ա.յս ըսելով, գեանէն դնդասեղները առաւ և իր պարկին վրայ անցուց:

Ֆեռայ Թրոմի տունը սկսաւ աւելլ ըսելով, «Ձորս դին վնասուեմ, սեռնեմ ինչ կայ:»

Բանսի պատերուն նայելով, «Ամէն անկիւն սարդի ոստայն կապած է,» ըսաւ:

Իսկ Սաչէլ կրետելին ուղղելով խօսքը ըսաւ. «փայտէ գդալդ պիտի չի կրնայիր գործել. տե՛ս, հոս ծխահանն վրայ է:»

Երեք գործը վերջապէս տանը փոշին մաքրելին, աւլելին, արբեցին և այնպէս կարգի դրին տունը, որ անկէ առաջ երբեք եղած չէր: Թէ կրետել այս հիւրերուն ջանքը և աշխատութիւնը տեսնելով «ըշխալ գործնայաս, չեմ կրնար պատմել:

Սաչէլ նորէն կրետելին դառնալով ըսաւ. «Տիկին կրետել, այն բաները ղորս երեք տարիէ ի վեր կորսուած էիր՝ ահաւասիկ գտայ: Ահա մատնացոյց. այն կաշւոյն կտորը ղոր մատիտ փաթթած ես՝ հիմա կրնաս հանել: Ահա մկրատդ. այս մկրատն աւելի սուր է քան այդ կտորոյը ղոր ձեռքդ ունիս: Ահա երրորդ աթոռին կորսուած ոտքը. հիմա կրնանք այս ոտքը դամել իր տեղը, և անատեն կրնամ դիւրաւ նստիլ աթոռին վրայ:»

Բէդէրքին ըսաւ. «Տեսէք, մեր տունը հիմա շատ աւելի ընդարձակ և տանելապատիկ աւելի մաքուր կ'երևի քան առաջ: Մայր, ես այս երեք տիկնանց մեր տունը գալուն շատ գոհ եմ:»

Նաև կրետել ըսաւ. «Տիկնայք, այս այցելութիւնը ղոր ըրիք մեզի՝ պիտի չմոռնամ երբեք:» Բայց, չիտակը խօսելով, կրետել այս խօսքն ի սրտէ և անկեղծաբար չըսաւ:

(Պէտի շարունակուի)

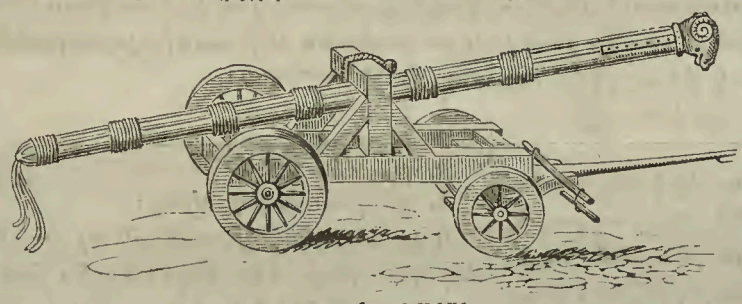

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՀԻՆ ԶԷՆԳԻԵՐ

Երբ Թօփխանէի կողմը կ'երթաք, մեծ հրապարակին մէջ կը տեսնէք շատ թնդանօթ և դնդակներ: Հոն կան հասարակ և բարակ, կարճ և երկայն, թաւշաձու երկաթէ և արուրէ ռումբերը և հասարակ թնդանօթներ: Այդպէս մարդ Թօփխանէի հրապարակին մէջ մէկ հայեցուածքով ամէն տեսակ թընդանօթ կը տեսնէ:

Վերի պատկերին մէջ կը տեսնէք այն զէնքերը ղորս հին ժամանակի մարդիկ կը գործածէին փոխանակ թնդանօթոյ: Հին մարդիկ վառօդ չհնելու արուեստը չէին գիտեր, ուստի և հին պատմութեան մէջ կը կարդանք որ մեծամեծ պաշարումներու տեղ մեքենաներ կը գործածուէին:

Պաշարման մեքենայն մեծ դերան էր որ դէմոյն կողմը ծանր երկաթ մը ունէր: Մեքենայն երկաթներով այնպէս կը կախուէր որ յակոբջոյ (առընձագ) պէս կրնար դէպ յառաջ և դէպ ետ երթևեկել: Մեքենան քաղքի մը պարսպին մօտ կը բերուէր, և շատ մարդիկ չուաններով դերանը ետ քաշելէն ետքը երբ յանկարծ կը թողուին չուանները, մեքենան դէպ յառաջ կ'երթար և նորէն ետ կու գար, և ամէն անգամ որ յառաջ կ'երթար, ծայրի ծանր երկաթով ուժգնութեամբ կը զարնուէր պարսպին: Քաղքին պարիսպն այս կերպով քանի մը օր կամ քանի մը շաբաթ ծեծուելէն ետքը կը խախտէր և կը փլէր:

Պաշարեալ քաղքին բնակիչները մեքենան գործածող մարդոց վրայ քար և նետ կը տեղային: Այս մարդիկն արձակուած քարերէն և նետերէն պաշտպանելու համար մեքենային վրայ յարկի նման ծածկոց կամ տանիք կը շինուէր, և որպէս զի քաղքին մարդիկը կարող չըլլային վերէն այն յարկը փշրելու, յարկին վրան մաղթով ծածկուած կ'ըլլար:

Թօփխանէի մեծ մեծ պաշարման թընդանօթներուն քով հին առենուան մեքենան դրեթէ ոչինչ էր: Պաշարման թընդանօթները քաղաք մը ժամ մը հեռուէն կրնան ծեծել: Բայց հին ժամանակուան պատերազմողներն ալ յիշեալ մեքենային նման զէնքերով շատ պարսպաւոր քաղաքներ առած են:

ՆԱՄԱԿԻ ԱՌ ՓՈՔՐ ՏՂԱՅՍ

Ց.

ԱՇԽԱՐՀԻ (Գ)

ծննդ. Ա. 20—25:

Աստուած շատ բաներ ստեղծած էր, բայց անոնց և ոչ մին չունէր կամ կենդանութիւն ունէր: Վերջապէս Աստուած քանի մը չնչաւոր կամ կենդանութիւն ունեցող բաներ ստեղծեց:

Աստուած հրամայեց, և ջուրերն անթիւ ձուկերով լեցուեցան: Ջուկերէն ոմանք շատ մեծ էին, ոմանք ալ շատ փոքր: Կէտ ձկան վրայ բան մը լսա՞ծ էք: Այս ձուկը տան մը երկայնութեամբ է: Ջուկերը ոտք չունին, ոչ երդել և ոչ խօսիլ կարող են:

Աստուած ստեղծեց նաև քան զձկունս ահռելի գեղեցիկ չնչաւորները որ կրնան ջուրերուն վրայ թռչիլ, և թռչուն կը կոչուին։ Թռչունք ծառերու վրայ թառելով, ճիւղերուն և տերևներուն մէջ կ'երգեն քաղցրաձայն։

Թռչունք թևեր և դունագոյն փետուրներ ունին։ Դեղձանիկ կոչուած թռչնոյն փետուրները դեղին են. սա րեկիկ կոչուած թռչնոյն փետուրները կանաչ են. կայ փոքրիկ ընտանի թըռչուն մը որոյ դլխուն փետուրները կարմիր են, իսկ թևերունը՝ դեղին։ Բայրու կոչուած թռչնոյն աչուըները կապոյտ են. բայց թռչնոց մէջ դեղեցկագոյնը սիրամարդն է։ Այս թռչունը դլխուն վրայ խոպոպիկ ունի, և եռին ձեռ մը որ գեռինը կ'ուլէ։ Սիրամարդը երբեմն իւր ձեռը կը բանայ, և անատեն այն երկայն ձեռը կ'ըլլայ հովհարի նման։ Տորդիկ կոչուած թռչունը, տարմահաւը և դեղձանիկը քաղցրաձայն կ'երդեն, բայց քան զսոսա քաղցրաձայն թռչուն մը կայ, այն է սոխակը։ Երբ գիշերներն ուրիշ թռչնոց ձայները կը կտրին, սոխակին քաղցրը երդը կը լսուի ծառերուն մէջէն։

Թռչուններէն ոմանք սագի, բադի և ձեան պէս սպիտակ փետուրներ ունեցող երկայնպարանոց կարապին պէս ջուրի մէջ կը լողան։

Կան թռչուններ որ երկայնահասակ են։ Ջայլամը գրեթէ մարդու բարձրութեամբ է։ Այս թռչունն ուրիշ թռչնոց պէս չի կրնար թռչիլ, բայց շատ արագ կը քալէ։

Արծուին իր բոյնը շատ բարձր տեղեր կը շինէ։ Անկնայս հասատաբեաց թևեր ունի և այնպէս բարձրաթռիչ է որ մինչև ամպերը կ'ելլէ։

Թռչնոց մէջ քան զամէնը հեզ և սիրուն է աղաւնին։ Աղաւնին չի կրնար խօսիլ, բայց մինակուկ նստելով իրրև սգաւոր մեղմով կը հեծէ և կը ծնչէ։ Բոլոր թռչնոց անուններըը ձեղի չեմ կրնար ըսել, բայց դուք եթէ քիչ մը խորհիք, կրնաք ուրիշ թռչնոց անուններըը ձեր միտքը բերել։

Որդ և միջատ կոչուած տեսակ մը արարածներ ալ կան։ Աստուած ցանաքէն գոյացուց սոնք։ Որդունք մանր են, և դետնին երեսին վրայ սողալով կ'երթան։ Միջատներէն ոմանք, ինչպէս մեղուք և թիթեռունք, կրնան թըռչիլ։ Մեղուն ծաղկանց հիւթը ծծելով, անկէ մեղր և մոմ կը շինէ։ Թիթեռնոց թևերն ի՛նչ պայծառ և դեղեցիկ են։ Անոնց թևերուն վրայ շատ բարակ փետուրներ կան որ աչքի չեն երևար։ Երբ Աստուած որդերն ու միջատները ստեղծեց, բոլորն ալ բարի և դեղեցիկ էին։

Յետոյ Աստուած անասուններըը ստեղծեց։ Աստուած "Ըլլան" ըսելուն պէս, անոնք իսկոյն եղան։ Անասունք երկրի վրայ կը պտտին։ Անոնց մեծ մասը չորքոտանի են։ Դուք շատ անասնոց անուններըը գիտէք։ Ձին, կովը, շունը և կատուն անասուն են։ Բայ սոսկայմէ, կան նաև ուրիշ շատ տեսակ անասուններ։ Ծառէ ծառ ցատկող աքիսը, դետնի տակ որջի մը մէջ ապրող ճադարը, բարձր տեղեր ելլող այծեամը, բազմեղջիւր եղջերուն, դեղնատրթռ առիւծը և խայտաբղետ վագրը, սոնց ամէնքն ալ անասուն են։ Փիղն անասնոց մէջ վիթխարին է, առիւծը՝ քան զայլս հղօրագոյն, շունը՝ հաւատարմագոյն, եղջերուն դեղեցկագոյն և դասնուկը հեզագոյն և հանդարտագոյն է։ Ինչպէս որ թըռչնոց մէջ աղաւնին, նոյնպէս անասնոց մէջ գառն է ղղօնագոյնը։

Աստուած լեցուց երկիրս բոլոր այս կենդանի արարածներով. սոնց ամէնքն ալ բարի էին. առիւծունք և վագերք անգամ բարի և անվնաս էին։ Այս նամակիս մէջ ձեղի չորս բաներ ըսել վրայ խօսեցայ.

1. Ձկանց,
2. Թռչնոց,
3. Որդանց և
4. Չորքոտանեաց վրայ։

Այս արարածոց ամէնքն ալ ունին մարմին, բայց ձեր հոգւոյն պէս հոգի չունին։ Անոնք կրնան չարժիլ, շունչ առնուլ և տալ։ Աստուած զանոնք ամէն օր կը կերակրէ և ողջ կը պահէ։ Աստուած միշտ կ'ողորմի և կը խնամէ անոնց։

ԿԱՐԱՍԻ ՄԷՋ ԿՈՒՍԱԿԱԼ ՄԸ

Բարերար անձ մը կերակի առտու մը նաւամատոյցին դլուխը տղայ մը տեսնելով որ կարասի մը մէջ կը քննար՝ արթնցուց զանի, և անոր հետ սկսաւ հեռւեռալ կերպով խօսիլ. "Հոս ի՞նչ կ'ընես, տղայ։"

"Ցեր," ըսաւ տղան, "այս դիշեր հոս պառկեցայ, քանդի պառկելու ուրիշ տեղ չունէի։"

"Ինչո՞ւ համար ուրիշ տեղ չունիս," հարցուց միւս անձը, "հայր կամ մայր չունի՞ս. քեզ ո՞վ կը խնամէ։"

"Ցեր," պատասխանեց տղան, "հայրս ամէն օր կը խմէ կը խմէ, կը դինովցայ, չեմ դիտեր ուր կ'երթայ. և ուրիշ խնամող մը չունիմ, քանդի մայրս շատոնց մեռած է։" Երբ տղան իր մօրն անունը յիշեց, աչուըները լեցան արտասուօք։

"Ուրեմն ինծի հետ եկուր," ըսաւ բարերար անձը. "քեզ իմ տունս տանիմ, ես քեզ կը հոգամ ըստ կարի։"

Այսպէս տղան նաւամատոյցէն ազգէկ տուն մը տարուեցաւ։ Բարերար անձը որ անոր հօր տեղ եղաւ՝ նախ հասարակ դպրոց մը դրաւ տղան, յետոյ բարձրագոյն դպրոց մը դրկելով դաստիարակել տուաւ զանի, և հուսկ յետոյ իր գործին մէջ առաւ զանի։ Երբ տղաս չափահաս եղաւ, անոր բարերարը սա կերպով խօսեցաւ տղուն հետ. "Դուն հաւատարիմ և չիտակ տղայ էիր, և հիմա կատարեալ մարդ եղար, եթէ ինծի երեք բան կը խոստանաս, քեզի ստացած և դրամագլուխ կու տամ որ քու դլխուդ առանձին գործ ընես։"

"Ի՞նչ են սն երեք բաները զորս ինէ կը պահանջես," հարցուց պատանին, և այս հարցման վրայ հետևեալ խօսակցութիւնը եղաւ պատանւոյն և անոր բարերարին միջեւ։

"Առաջին պահանջումս սա է որ," ըսաւ բարերարը, "ամենևին ըմպելիք չդործածես։"

"Շատ աղէկ," ըսաւ պատանին, "այս պահանջումը կ'ընդունիմ։"

"Երկրորդ," ըսաւ բարերարը, "սն պարկեշտ խօսք բերնէդ չհանես։"

"Բարի է, այս ալ կ'ընդունիմ," ըսաւ պատանին։

"Երրորդ, կառավարութեան պաշտօնի մէջ դանուելու հետամուտ պիտի չըլլաս," ըսաւ բարերարը։

"Լաւ, այս ալ կ'ընդունիմ," ըսաւ պատանին։

Պատանին ուրիշ քաղաք մը երթալով սկսաւ ինքնին դործ ընել, և քանի մը տարիէն հարուստ մարդ մը եղաւ, և դարձեալ քանի մը տարի անցնելէն ետքը իւր առջի քաղաքը դառնալով տեսնուելու իր բարերարին հետ։ Բարերարն հարցուց պատանւոյն որ հիմա երիտասարդ էր, "խոստմանդ հաւատարիմ մնալով ըմպելիք բնաւ չդործածեցի՞ր։ "Այո," պատասխանեց երիտասարդը։ "Բերնէդ անպարկեշտ խօսք չհանելու ալ չանք ըրի՞ր," հարցուց նորէն բարերարը։ Երիտասարդը պայծառ պատասխանեց, "Այո։"

"կառավարութեան դործերուն երբեք խառնուեցա՞ր," հարցուց վերջապէս բարերարը։

Երիտասարդն այս հարցման վրայ կարմրելով և չփոթելով ըսաւ. "իմ կամացս դէմ պիս իմ դաւառիս վրայ կուսակալ կարդեցին, և հիմա գաւառին քանի մը կարևոր դործերուն համար վաչինկտն կ'երթամ։"

Երբեք լսուա՞ծ է որ բնաւ ըմպելիք չդործածող կուսակալ մը եղած ըլլայ կարասէ մը։ Այն կարասը նիւ Եորքի մէջ աստանդական պատող տղու մը բնակարան ըլլալէն առաջ լեցուն էր դինւով։

Ամերիկայի Միսիոնարաց Ընկերութեան կողմէն
Խմբագիր Հ. Փ. ԿՐԻՆ
Ֆիլատելֆիոյ Հօգուտ, Ամերիկան Խան
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. ԾԱԿՈՐ ՊՕՅԱՃԵԱՆ